

27.06. 2016

Töövõimet hindab juulist töötukassa

Tänavu 1. juulist tuleb pikaajalise tervisehäirega inimestel minna esmakordseks töövõime hindamiseks sotsiaalkindlustusameti asemel töötukassasse. Kel juba on kehtiv töövõimetus, on oodatud hindamisele isikliku korduvekspertiisi tähtajal – 2016. aasta sees sotsiaalkindlustusametisse ja 1. jaanuarist 2017 juba töövõime hindamiseks töötukassasse.

Juuli algus toob töövõimesüsteemis muudatused esialgu vaid neile inimestele, kel ei ole varem püsinud töövõimetus tuvastatud või kellel tehti seda enne 2010. aastat. Kuue kuu jooksul enne töövõime hindamise taotluse esitamist tuleb ära käia oma pere-, eri- või töötervishoiuarsti vastuvõtul ning seejärel esitada taotlus töötukassale.

Töövõimet hindab inimese esitatud taotluse ja terviseandmete põhjal eraldi ekspertarst, kes küsib vajadusel lisainfot ka teistelt sama inimesega tegelenud arstidelt ja spetsialistidelt. Seejärel teeb töövõime kohta otsuse ja maksab töövõimetoetust töötukassa.

Praeguste töövõimetuspensionäride ja teiste püsiva töövõimetusga inimeste töövõime hindamise aeg sõltub sellest, millal saabub uus korduvekspertiisi tähtaeg. Kui see on juba tähtajal, tuleb endiselt pöörduda sotsiaalkindlustusametisse. Kui tähtaeg on näiteks tuleva aasta märtsis, tuleb pöörduda juba töötukassasse, ning kui tähtaeg on näiteks 2019. aasta juulis, tuleb töötukassasse pöörduda alles kolme aasta pärast.

Mis muutub uue hindamisega?

Kui hindamine on läbitud, saab inimene töötukassalt otsuse, kas tal on täielik, osaline või puuduv töövõime. See tähendab, et kaovad ära harjumuspärased protsendid.

Osalise ja puuduva töövõime korral on inimesel pärast hindamist õigus saada töövõimetoetust. Puuduva töövõimega inimene saab töötukassalt toetust olenemata sellest, kas ta töötab, ei tööta või otsib tööd. Osalise töövõimega inimeselt oodatakse aktiivsust. See tähendab tööotsimist, töötukassa teenustel osalemist (sh koolitus, rehabilitatsioon), töötamist, õppimist, alla 3-aastase lapse kasvatamist või puudega inimese hooldamist.

Töövõimetoetus on 2016. aastal puuduva töövõime korral 11,25 eurot päevas ning osalise töövõime korral 6,41 eurot päevas. 30-päevases kuus tähendab see vastavalt 337,5 ja 192,3 eurot. Toetuse suurus sõltub ka sissetulekust: kui kuu sissetulek ületab 90-kordset päevamäära (2016. aastal 1012,5 eurot bruto), väheneb töövõimetoetus iga piirmäära ületava euro kohta 50 senti. See tähendab, et toetus väheneb alles siis, kui vähenenud töövõimega inimese brutopalk ületab 1012,5 eurot.

Maksusoodustuse saamine tööandjale lihtsamaks

Lisaks eelnevale muutub lihtsamaks ka sotsiaalmaksu hüvitamine. Nimelt, riik maksab vähenenud töövõimega töötajate eest osa sotsiaalmaksu ise ning alates 1. juulist liigub ka see töötukassa alla ja saab lihtsama korralduse. Kui praegu tuleb tööandjatel sotsiaalmaksu hüvitamise taotlus esitada iga kuu, siis edaspidi üks kord ühe vähenenud töövõimega töötaja eest.

Sotsiaalmaksu hüvitatakse töötaja eest, kellel on nn vana süsteemi järgi vähemalt 40-protsendine püsiv töövõimetus ning uue süsteemi järgi osaline või puuduv töövõime. 2016. aastal on see summa kuni 128,70

eurot kuus. Sotsiaalmaksu soodustust saavad äriühingud, mittetulundusühingud, sihtasutused ja füüsilisest isikust ettevõtjad inimeste eest, kes töötavad nende juures töölepingu alusel.

Rohkem infot töövõimereformi kohta ning kuidas ja millal taotleda töövõime hindamist leiab veebiaadressilt www.töövõimereform.ee. Samalt lehelt leiab ka kõik vajalikud viited töötukassa ja sotsiaalkindlustusameti pakutavatele teenustele.

Arne Kailas,
Sotsiaalministeeriumi töövõimepoliitika juht